

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2990

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de Minister van Financiën over *de koersval van de Turkse lira* (ingezonden 13 augustus 2018).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Financiën) (ontvangen 27 augustus 2018).

Vraag 1, 2, 3, 4

Kunt u de gevolgen schetsen voor Nederlandse en Europese banken van de huidige koersval van de Turkse Lira? Hoe kunnen (Nederlandse) banken schade ondervinden van de extreme koersval van de Turkse munt?¹

Welke maatregelen moet de Europese Centrale Bank (ECB) nemen ten aanzien van deze blootstelling van Europese banken aan schulden van Turkije?

In welke mate is er een besmettingsgevaar voor de Europese banken? Is het besmettingsgevaar vergelijkbaar met de situatie die optrad toen Griekenland niet meer kredietwaardig was?² Kunt u uw antwoord toelichten?

Klopt het dat de Spaanse bank BBVA, het Italiaanse UniCredit en het Franse BNP Parisbas veel aan Turkije (en het bedrijfsleven aldaar) geleend hebben? In hoeverre zijn deze banken in staat de onzekere leningen op te vangen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 1, 2, 3, 4

Bij blootstellingen aan de Turkse lira kan sprake zijn van een valutarisico. Als dit risico is afgedekt middels contracten ondervindt een bank geen directe gevolgen van de lagere waarde van de Turkse lira. Daarnaast kunnen banken indirect gevolgen ondervinden, bijvoorbeeld doordat tegenpartijen worden geraakt. Een lagere koers van de lira kan het voor tegenpartijen moeilijker maken om aan hun verplichtingen in buitenlandse valuta te voldoen. Ook oplopende rentes maken het moeilijker voor bedrijven om zich te herfinancieren. Dit zou kunnen leiden tot een hoger kredietrisico op sommige blootstellingen.

Zoals aangegeven in de beantwoording van de vragen van het lid Bruins (CU) is het aan de banktoezichthouder om ervoor te zorgen dat het prudentiële raamwerk wordt nageleefd. Zo bestaan ook reeds beleidsregels met als doel te waarborgen dat de activa van Nederlandse banken niet in te grote mate

¹ <https://www.volkskrant.nl/economie/turkse-lira-in-vrije-val-te-midden-van-twist-tussen-erdogan-en-trump~b542a0db/>

² <https://www.dlacalle.com/en/turkey-could-create-a-larger-crisis-than-greece/>

wordt uitgezet naar een land buiten de EER zoals Turkije.³ Ook gelden voor blootstellingen aan overheden buiten de EU, zoals bijvoorbeeld Turkije, forse risicogewichten – tot wel 150% – en concentratielimieten. Dit is dan ook de reden dat Europese banken over het algemeen weinig staatsobligaties van dergelijke landen bezitten.

De drie in vraag 4 genoemde banken, kennen in absolute zin een grote blootstelling aan Turkije. Eventuele verliezen uit activiteiten moeten door deze banken worden opgevangen met hun kapitaal. Het is niet aan mij om te speculeren over de hoogte van eventuele verliezen. Op basis van publieke informatie valt vast te stellen dat deze banken ook in absolute zin over aanzienlijke hoeveelheden kapitaal beschikken. Dit past binnen het beeld dat Europese banken sinds enkele jaren de kwaliteit en hoogte van hun kapitaal hebben versterkt.⁴

Vraag 5

Welk risico loopt ING over de dik 10 miljard euro die zij geleend heeft aan Turkije en Turkse bedrijven?

Antwoord 5

ING kent sinds 2007 een dochteronderneming in Turkije. Eind 2017 rapporteerde ING in Turkije een balans van zo'n 13,8 mld euro en een blootstelling van 1,8 mld euro aan de Turkse lira te hebben.

Vraag 6

Kunt u aangeven of er bij het uitlenen van het geld al sprake was van een oververhitte economie en waardevermindering van de lira?

Antwoord 6

In het artikel IV rapport van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) over Turkije van april 2018 wordt gesproken over signalen van een oververhitte economie en een waardevermindering van de lira.⁵ Dergelijke signalen worden ook door banken meegewogen bij de keuze over het wel of niet aangaan van een lening en het eventueel bepalen van een passende risicopremie.

Vraag 7, 8

Wat zijn de oorzaken van de koersval van de Turkse lira volgens u? Welke externe factoren en interne zijn er aan te wijzen? Welke rol spelen ratingbureaus bij deze koersval?

Antwoord 7, 8

Het IMF geeft in zijn laatste artikel IV rapport over de Turkse economie aan dat er sprake is van diverse onevenwichtigheden en een oververhitting van de economie. Het IMF wijst o.a. op procyclisch begrotingsbeleid, oplopende inflatie door een ruim monetair beleid en een oplopend tekort op de lopende rekening. Dit is voornamelijk het gevolg van het binnenlands macro-economisch beleid van Turkije. Deze ontwikkelingen zetten al langere tijd druk op de koers van de lira. Recent heeft het conflict van Turkije met de VS de druk op de lira verder verhoogd. Bovengenoemde economische risico's worden ook erkend door de ratingbureaus en zijn daarom terug te zien in de ratings.

Vraag 9

Hoe groot is volgens u de kans op een Turkse «bankrun»?

Antwoord 9

Indien depositohouders in tijden van onrust het vertrouwen in een bank verliezen kan dit op termijn leiden tot grootschalige opnames van deposito's. Banken moeten altijd beschikken over voldoende liquiditeit om aan verplichtingen voldoen. Wel zijn er meerdere manieren om de kans op een «bankrun» te verkleinen, zoals adequaat en onafhankelijk banktoezicht, prudentiële

³ Zie Beleidsregel maximering ratio deposito's en uitzettingen, Staatscourant 2014, nr. 4888.

⁴ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1509.

⁵ <http://www.imf.org/~media/Files/Publications/CR/2018/cr18110.ashx>

regelgeving die het hebben van buffers waarborgt en het hebben van een depositogarantiestelsel.

Vraag 10

Gaat u akkoord met een eventuele Europese «bail out» van Turkije? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 10

Een eventuele «bail out» van Turkije door de Europese Unie is niet aan de orde.